

PERIÓDICH INDEPENDENT
de Literatura, Art, Noticias y Anuncis

Destinat principalment á fomentar lo progrés
é interessos de 'l Teatro de Catalunya

Preus de subscripció

En Barcelona. . . 4'00 plas. trimestre
Resto Catalunya. 1'50 » »
Resto d' Espanya 2'00 » »
Estranger. . . 15'00 » 1' any.

DIRECCIÓ

Viladomat, 164, 4.^{rt}, 1.ra

ADMINISTRACIÓ

Tallers, núm. 45, 1.er

Preus de cada número

Número corrent. 10 centims.
Id. atrassat. 15 id.
Sucursal pera cartas y avisos:
en l' Arxiu líric-dramàtic de don
J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2.na.

Dissapte vinent comensará á publicarse per follet la popular sarsuela en tres actes, de 'ls reputats autors D. E. Vidal Valenciano y D. B. Carcassóna, titulada:

LA GUARDIOLA

Referent á 'l Teatro catalá

II Y ÚLTIM

En alguns periódichs hem llegit la següent noticia:

«Lo celebrat poeta Frederich Soler ha deixat acabadas las següents obras:

Dotzena de frare, Lo moro de las plantufas, Lo comte Arnau, Honra absoluta, Lo guarda-agullas, Lo campanar de Palma, La ge't de'l llamp, Un caràcter, Las faulas d' Isop, La cansó de l' enfadós, Un tros de paper, Los periodistas, La Naranjerá, El Conde Arnaldo y 'l poema Las alas negras.»

Es de pensar que aqueixas obras serán representadas y és de créuer que l' éxit correspongui á lo que pót esperarse de 'l talent de son ilustre autor.

Aquí tenim, donchs, un punt importantíssim per opinar que 'l malhaurat Frederich Soler, fins després de mort pót contribuir á donar vida á la escena catalana.

Ademés, si desgraciadament ell és mort, són encara vius per fortuna altres escriptors que en temps passats ab ell compartiren la gloria á que aspiran los bons autors dramàtics. No será estrany que aquets escriptors, sentint—com és natural—carinyo per nos-

tra peculiar escena, desitjin que no mori; y ja que ha deixat d' existir qui ab treball constant de sa inteligencia dedicaba preferent caydado á l' esplendor de la mateixa, ara tenen una obligació moral de oferirli produccions que pugan contribuir á que 'l teatro regional se mostri vigorós per' continuar 'sent lò que deu ser si ha d' ostentar las qualitats distintivas que 'l fan gloriosa institució de la moderna Catalunya.

Los noms de Vidal y Valenciano, Arnau, Roure, Balaguer, Riera y Bertrán, Ubach y Vinyeta, Bordas, Feliu y Codina, Baró y altres, han d' animar á 'ls aplaudits autors que 'ls han posat a 'l frente de sas obras, á voler tornarse joves, á esferirer novas obras essencialment catalanas, novas obras que ab las ja esmentadas de Soler, sigan mallas que unidas unas ab altres permetin que ni 'la mort d' aqueix gran poeta logri trencar la cadena de las joyas teatrals del repertori catalá de nostres días.

Fentho aixís y contant ab la inspiració de Guimerá que ab son poderós talent produheix obras de nervi, encara que no totes de la forsa catalanista de bona mena qu' és de desitjar, y ab lo concurs de alguns escriptors de menos importancia que de vegadas despuntan entre 'ls que surten com 'ls bolets després de pluja, la escena catalana viurá per temps, no s' apartará de la saludable esfera ahont respirar pugui 'ls ayres de nostras encontradas, y tindrà forsa per resistir l' empena que vól donarli eixa antipatriótica invasió modernista que podria corcarli las arrels.

No faltan, no, elements pera la futura vida de la escena nostra; pero convè saber aprofitarlos, y això depén en gran part de las empresas, puig també aquestas poden ajudar á la seva prosperitat si apart de lò que atany á sas miras industrials, saben donar á la part artistica la importancia que realment té y ha de tenir.

No sabem en aquet punt lò que podrá esperarse, perque són tants los esperpentos que s' estrenan, tan-

tas las comedias y pessos que 's posan en escena sense reunir ni una sola qualitat digna d'elogi 'sent preferidas á otras que no están faltas de mérit, que, francament, si no 's cambia de sistema, és possible que 'ls autors bons no 's decideixin á treballar per no tenir la seguretat de que 'ls atenguin las direcciones de 'ls colisseus, si en aqueixas ha de dominar la influencia y 'l favoritisme, com s' ha vist moltes vegadas.

Aqueix favoritisme 's fa sentir no sols en la elecció de 'l treball sino en las contractas de 'ls artistes, y 'sent aquet un altre de 'ls punts ahont lo teatro ha de assentarse, convé mirarlo ab gran atenció, avuy mes que may, perque no abundan pas tant los actors de mérit extraordinari.

Recordin las empresas que anys enrera 'l públich acudia á las representacions catalanas desitjós y satisfet d' admirar, tant com lo mérit de las obras, la perfecta execució que obtenían, los detalls ab que lo inolvidable Fontova feya lluhir los tipos á que donaba vida, la inspiració de la eminent Paca Soler, la superioritat de 'n Parrenyo, la naturalitat de la Mirambell, lo cuytado observador de 'l Iscle Soler, la gracia natural de 'n Fuentes, la serietat cómica de 'n Gervasi Roca: pensin que 'ls conjunts eran generalment presentació de quadros vivents sobre las taulas; y si aixís ho fan, procurarán escripturar artistas que donguin a 'l treball mes importancia de la que per alguns se li concedeix, puig no per faltarnos bastants artistes de 'ls qu'hem citat, ne faltan entre 'ls moderns alguns que poden fer lluhir las representacions.

Ara precisament és la época de formar las compayías; ara s' hi és á temps.

No cal duptar, per consegüent, que si 'ls autors aludits se decideixen y si las empresas tenen direcció ilustrada, veurem días de saludable vida en las funcions catalanas, á qual fi propendrán los medis que existeixen en realitat.

D' altra manera, veurem entronisarse la escola destructora, contemplarem ab pena potser fins la creació d' un nou teatro (cosa que algú ja la somnia); y com no hi haurá éxits de debò, sino que per mes que se sentin aplausos en cada estreno, aquets no tindran forsa per fer passar d' efímera la existencia de las produccions que 'ls obtinguin d' encàrrech, las funcions catalanas seguirán en decadencia y perdrán, —¡Dèu no ho permeti!— la importancia que correspon á una tan gran manifestació regionalista.

P. DR R.

FESTA POÉTICA DE SANTA MARIA DE RIPOLL

ALS CATALANS:

Avuy fa dos anys que fou novament consagrat y dedicat al culte de Déu Nostre Senyor lo gloriós Temple que bastiren los héroes de la Reconquista de Catalunya, oferintlo á la Santíssima Verge, en aquella vall montanyana hont juntantse 'ls dos rius nascuts del Pirineu ván á ensenyar á tot lo Principat que la fe, vinguda com la neu de lo més alt, ha d'esser perpetua regor y manteniment dels pobles. Les passions humanes, excitades per dan-yosos errors, qual existencia sol permetre 'l Senyor per ensenyança y humiliació de les mateixes nacions, convertiren en ruina aquell gloriós monument de la Religió y de la Patria, qu'en un día inolvidable de la Nostra

vida, sentintnos inspirats pel mateix Déu y alenats per l'hermosa alba d'esperança que les promeses divines dibuixan pel creyent en l'horisó, determinárem refer, á fi de que, en aquest temps de fe decayguda y quan la Patria está voltada dels més grans perills, vegés tot lo mon qu'encara'ns queda empenta per retornar á la Mare de Déu son antich trono y á Catalunya sa casa payral, per ensenyar als Nostres compatricis lo camí de la restauració, de la dignitat recobrada y del verdader amor patri.

En aquesta obra benehida del Senyor y agradable á la Soberana Verge, Reyna en tot temps de Nostra estimada Catalunya, volguérem, com era just, que tothom hi prengué part, que tothom hi portés sa pedreta per humil que fos, y, gracias á Déu, ho conseguírem.

La pietat y la munificencia de la Santa Sede tant dignament ocupada per Lleó XIII; la proverbial generositat de la familia royal d' Espanya; l' opulencia del rich y l'òbol de la viuda; lo faust del noble y la senzillesa del obrer; la sabiduría del arquitecte y l'habilitat del artista en totes ses manifestacions; la magnificencia del Episcopat, l'esplendor del sacerdoti y l'hàbit de penitencia del religiós; l'universal tribut d'un y altre hemisferi; tot rendí son homenatge d'amor y carinyo á la Verge de la Reconquista de Catalunya. Faltava no més la Poesia, de la qual s'es dit ab tota rahó qu'es filla del Cel quan canta 'ls amors purs y entona himnes en llabor de la Religió y de la Patria. Y no s'oblidá la Poesia de aquest deute contret ab Nostra Senyora de Ripoll, y allà en les més altes regions del sentiment aná á buscar les inestroncabls deus de l'inspiració per formar grandiosos y armònich cántich que saludás á l'alba esplendorosa nascuda en les valls del Ter y del Freser, teixint flayrossíssima garlanda hont ab les roses cullides en los plans y montanyes de Catalunya s'unissen triades flors vingudes de les vores del històrich Tajo, del Rose abundós, del magestuós Tiber, del Arno gentil, del Rhin famosíssim, del clàssich Ills y fins del extens Danubi. Les llengues llatines y les no llatines han respost al amorós convit que oportunament les enviárem y de la xamosa y aromática corona que ab tant hermoses flors s'es teixida ne ferem presentalla á la Verge Santíssima de Ripoll, si Déu hi dona sa benedicció, lo prop-venint día quinze del mes de Setembre, en que celebra l'Esglesia la festa del Dolç Nom de Maria, d'aqueix nom estimat que, unit al santíssim de Jesús, fou en tot temps la senyera de la Patria. En aqueixa diada, que vindrá á esser ditzós coronament de les festes de Consagració fetes l' any 1893, celebrarem de Pontifical, ab l'ajuda de Déu, en la gloriós Basílica Ripollesa, ahont acudiran ab ses creus y ganfarons y la multitud de llurs devots les vehines Parroquies, á fi de dar major esplendor á la ceremonia. En l'Ofici's predicará un srmó alusiu al objecte de la festa, y, acabada la missa, los Cavallers del hàbit del Sant Sepulcre del Capítol de Barcelona, que hi assistirán en corporació, inaugurarán lo monument dedicat al Comte Berenguer IV, dit lo Sant, que vestí'l mantell de la citada Ordre, de la qual, y de les del Hospital y del Temple, rebé la cessió dels drets que 'ls pertanyían de possehir lo Beyalme aragonès en virtut del testament d'Alfons I lo Batallador.

Y á la tarde, voltats de tots los bons fills de Catalunya y de totes aquelles persones de bona voluntat que vajan á associarse á aquest acte d'amor filial tant grat á tots los catòlichs, oferirem á nostra excelsa Reyna aqueixa poética Corona que 'l príncep y 'l menestral, lo sabí y l'obrer y fins l'humil estudiant han voltat d'hermosa pedreria. Se llegiran les principals composicions que figuran en tant preciós libre y la religiosa y patriòtica festa s'acabarà cantantse ab acompanyament de nutrida orquesta l'Himne de la Restauració y 'ls Goigs de Santa Maria.

Catalans, aném tots una vegada més á Ripoll. La Verge Santíssima'ns hi espera; les mudes y eloqüents reliquies dels famosos Comtes y varons á qui hem retornat llur sepultura sían novament testimonis del amor patri qu'en nosaltres ressucita. Aném en aquella ayga pura del sentiment cristiá á trempar les nostres armes per lluytar ab inacabable vigor ab l'impietat y l'indiferencia, corsecadores de l'humanitat y ofegadores de la vida de les nacions. Y que 'l sant alé de la Poesia, qu'en aquells moments farà revivre en nosaltres la flama sagrada de l'esperança, nos done á tots valor per avançar y may desmayar en aquest camí de restauració, hont no solament nos toca aixecar de nou los venerables monuments de la Patria, sinó també son esperit y ses costums, y so-

bre tot aquella hermosa Fe que fou l' ànima de la nostre grandesa.

Aném tots á Ripoll, menats per la llum del passat y confiats en l'esdevenidor.

De Nostre Palau de Vich, á 1 de Juliol de 1895, II aniversari de la Consagració de Santa Maria de Ripoll.

JOSEPH, BISBE DE VICH.

Administrador Apostòlich de Solsona.

ÍNTIMA

Vam jurar que no diríam
re á ningú de'l nostre amor
y avuy casi tot lo poble
sab que 'ns estimem tu y jo.

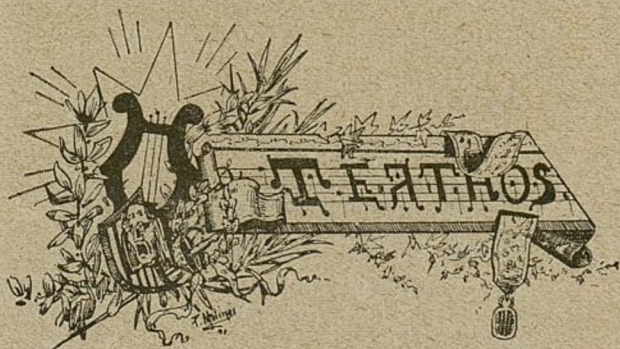
Mas miradas indiscretas
y lo teu mirar de foch
han sigut qui ab ignocencia
ho ha revelat á tothom.

Lo poble enter nos bescanta
dient cosas que no són;
mes tu per 'xò no has de temer
las sevas murmuracions,
perque ¿qué saben, qué saben
los necis lo qu' és amor
ni de'ls plahers de la vida,
ni de'ls secrets de dos cors?

Deixa'ls que digan, aymia,
y no tingas cap temor,
que si avants molt t' estimaba
mes t' estimo cada jorn.

¿No véus que á voltas molts parlan
enotjats per la ambició
y és la enveja qui 'ls arrastra,
y l' enveja no té cor?

JOSEPH ROIG CORDOMÍ.

Novedats.—Ocupacions de mes importancia
'ns han privat d' assistir á las funcions que 's donan
en aquet teatro.

Hauríam de parlar per referència, cosa que no hem
fet may, y així... *más vale callar.*

Granvia.—*Perfiles matemáticos* y *El diablo rojo*
són los noms de dos sarsueletas estrenadas aquesta
selmana.

La primera és una revista que son autor vól que
sigui matemática, quant no passa de aritmética.

Lo nom és enganyador; ningú pót esperar que sota
un títol retumbant y un poch enigmàtich, hi hagi un
assumpto tan y tan gastat.

*Certamen nacional, El plato del día, Bouquet nacio-
nal* y *Perfiles matemáticos*, són variants d' una ma-
teixa idea.

La música de'l Sr. Vilamala, sense 'sèr de primera,
per lò que està desprovista de pretensions y per cum-
plir l' objecte de l' obra, 's fa simpática desseguida.

L' execució, bona en conjunt.

Sobressurt lo Sr. Las-Santas.

—La segona és una síntesis de'l célebre *Fra-Dia-
volo*, de Auber.

Això ho anuncian los mateixos arregladors. Es an
descárrech y una confessió que 'ls abona.

L' obra va be y fins á 'l últim se sosté l' interés
de'l públich.

De la música no cal parlarne; és de'l célebre autor
de tantíssimas obras que són verdaderas joyas de la
escuela francesa.

Hem de fèr una salvedat: l' arreglador de la músi-
ca posa, sense tindre'n motiu ni necessitat, una punta-
da de la *Gran-Via*, de 'n Chueca y Valverde.

Allò fa lleig.

Fra-Diavolo no èra un rata de baixa estofa; èra tot
un cavaller... pero lladre.

L' execució molt be. Tots s'hi lluheixen. Ocupan lo
número hù la Sra. Cubas y 'ls germans Las-Santas.

L' orquesta, dirigida pe'l Sr. Taberner, podría
anar millor.

Jardín Español.—Lo públich que assiduam-
ent acut á las representacions de las obras que 's
donan en aquet teatro, no tè motiu de queixa respec-
te á estrenos.

No passa setmana que no tinguem de donar
compte d' un ó altre.

Avuy tenim lo de *La Japonesa*.

Los autors de'l llibre no han pecat d' originalitat.
Potser tampoch èra aquet lo sèu propòsit.

Es tanta la similitut que tè ab una obra estrenada
en lo mateix teatro faré uns dos anys, que basteria
tan sols canviar lo títol.

Deixant, donchs, apart lo mèrit que tindre pugui
l' llibre, passarem á dir quatre paraulas de la música.

Demostrant en sa obra 'l Sr. Vidal y Llimona 'ls
ben cimentats coneixements que sobre orquestació
posseheix y que nosaltres fa anys li reconeixem, se
ha apartat de la corrent, de lò vulgar, donantnos una
música lleujera, espontánea, fácil y sentida, inter-
pretant ab l' elevat concepte d' un bon artista 'l sig-
nificat de la lletra.

Que tè condicions de sobras per' emprendre's, ab
seguritat d' éxit obras de major empenyo, no cal
dirho, *El Húsar* y *El colegial Totó* ho demostraren
com arreglos: avuy ab *La Japonesa* ho ha confirmat
plenament, com obra original.

L' execució, molt bona.

La concurrencia, aplaudint lo felissíssim terceto
de'ls clowns.—ARMANDO DE LA FLORIDA.

CONTESTACIÓ

A LA « CARTA OBERTA »

que l' amich y escriptor festiu Salvador Bonavia 'm di-
rigí per conducto de aqueix mateix setmanari, nú-
mero 237, corresponent a'l dia 27 de'l passat Juliol.

Era 'l dissapte... no, 'l diumenge... es dir, no ho sè de
cert; lo que si sè és que era en un de'ls dias de la festa
major de aquesta vila; y com que en dias de festa major
un hom no 's fica may a'l llit en lo mateix dia, y aquets se
encavallan de tal manera que de vegadas lo dijous passa
devant de'l divendres y *asi sucesivamente*, arribant á
perdre 'l fil de la setmana y la noció de'l temps y 'l dia
que som, y li marxan los quartos de la butxaca sense
adonarse'n y... Donchs, com dich, en un dia de aquets,
no sè quin, vaig rébrer Lo TEATRO CATALA; l' obro, 'l
desplego y 'm poso luego á llegir... unas *Estiuhencas*
de'l meu amich Asmarats, fetxadas á Ribas, lo qual que,
vol dir que en aquestos calamitosos temps en que no

passa un alma, l'Asmarats ne té encara de sobreras. Ditzós ell que pot deslliurarlas de'l purgatori en lo qual las deu tenir reclosas... Giro full, y'm trobo ab una Carta oberta á mi dirijida y firmada per tu, amich Bonavia; carta que no he contestat á volta de... TEATRO CATALÀ, per la senzilla rahó de que jaltra feyna hi havia que agafar la ploma durant les días de la festa major!

Pero ara que ja fá uns quants días que ha passat, que m'he deixondit de la són, mandra y galvana que las festes majors deixan, passo á contestar la teva carta de la qual resulta lo següent:

Resultant, que á mitja nit d'un dijous ó á primera hora de un divendres, vás topar ab una dona que anaba acompanyada de dos caballers... que anaban á peu, y que vas enamorate de ella com un ximple;

Resultant, que va ficarse a'l carrer de Tallers entrant á la escala de frente casa teva;

Resultant, que á l'endemá li vas ercriurer, en vers, una carta d'amor, condimentada ab mitja dotzena de tonterías;

Resultant, que ella va contestarte, també en vers, de una manera molt ambigua, sistema estira y arronsa; y

Resultant, que no sabent tu que fèr en semblant cas per la teva curtedat de gènit y poca experiencia, á mi t' dirigeixes per' que te aconselli;

Considerant, que lo trobar á mitja nit una dona sola acompanyada de dos caballers... que van á peu, es algo pecaminós, 'sent probable que 'ls que anaban á peu després montessin á caball;

Considerant, que lo ficarse una dona sola á mitja nit a'l carrer de Tallers és bastant sospitos, per quant dit carrer ha trencat molts plats y ollas, sobre tot de mitja nit en amunt;

Considerant, que la carta que en vers vás dirigirli sigüé contestada *incontinenti*, també en vers, dient que sí y que no, lo que ben mirat vól dir, granota fica't a'l cova; y

Considerant, que m'demanas que te aconselli, Dech aconsellarte y t'aconsello:

Que pera fugir d'aquesta dona que va sola á mitja nit acompanyada de caballers, ab la circumstancia agravant de que *fa versos*, que és lo mateix que si diguéssim que no sab fer mitja, que no sab cusir, ni guisar, ni clavar botons, ni planxar, ni rés de lo que sab fèr tota dona honesta, recatada y de sa casa, modis de carrer, de barri, de ciutat, y si convé fins de nació, sentant plassa de voluntari per' anar á matar negres á Cuba, cas de que lo Govern no t'hi porti com á escudent de cupo qu'ets.

Si aixís ho fás, viuras *libre, feliz é independiente* per tots los anys de la teva existencia, que desitja sigan molts aquest ton ver amich

RAMONET R.

Vendrell 4 Agost de 1895.

Diuen que per honrar la memoria de'n Pitarra hi ha qui vól construir un nou local destinat á Teatro Català. Afejeixen que no falta qui está disposat á afliuixar dos milions de pessetas per' realisar aquesta idea.

A'l enterarse d'aquestas noticias, un que no créu en bruixas, va dir de prompte:

— ¡Bola val!

Potsé 's pensaba que tractaban de rifarse'l.

Visquem y vejem.

A veurer si veurem tant això com lo de'l monument de marras.

Jo, per quant se fassi, si per cas m'obligo á fer un gran castell de fochs com apoteosis de la solemnitat.

¡No faltaba mes!

La Autonomia, de Reus, se las pira que és un gust ab *Lo Somatent* d'aquella ciutat, respecte á la qüestió á que ha donat lloch aquell article de la crema de'ls convents.

L'un se queixa de si l'altre está quatre días per con-

testar, y l'altre diu que si l'un n'ha hagut de menester dos.

Sens dupte engoltada *La Autonomia* en aqueixa polémica, no haurá tingut temps d'enterarse de lò que vaig dirli jo en lo número de dissapte passat.

Y m'agradaria saber si l'ha convensut lo mèu escrit.

També *La Publicidad* s'ha callat com un mort en l'assumpto aquell que va promoure sobre *Catalans, catalanistas... y catalaneros*.

Al buen callar llaman Sancho y á boca tancada no hi entran moscas.

LO POLVORISTA.

¿QUE HI FAREM?... ¡ES MON!

Por Gila muere Pascual cuando ella vive sin él: el quiere que Gila quiera y ella quiere no querer.
(De Prin. de Esquilache)

I

De una flor de la montanya
pura y blanca com la neu
n'está en Pau enamorat,
y está prim com una canya
perque véu
qu'ella á n'ell may l'ha estimat.

¡Pobre Paul Be s'endevina
que'l seu cor és un volcá,
que hi té febre día y nit;
febre que li don'l'espina
que clavá
la Roseta en lo seu pit.

La Roseta és ignocenta
de que ell l'ami ab tal passió,
pus lo sí may li ha donat,
y l'olor de un brot de menta,
dols olo',
diu que'l recordar li és grat.

Y és que un jorn en la montanya,
se trobá ab un cassador
bastant jove y molt guapet
á qui va agradar y que ab manya
foch de amor
va calá' en son cor tendret.

Per etzar cap flor hi havia
per poguern'hi fer un pomet
y ell un n'hi volia dar,
y quant mes se n'entristia
apropet
óu un rech morandrejar.

Y cullint un brot de menta
tot rosat y tot florit
diu a'l rech—¡Tu m'has salvat!—
Y á Roseta lo presenta
que seguit
en sos ulls s'hi ha enmirallat,

II

Devallantne la montanya
á ciutat lo cassador
torna alegre y entristit,
y en creure's ditzós s'afanya
per l'amor
de que dú rublert lo pit.

Y la tendra pageseta,
plé lo cor també d'amor
cada volta que's gira ell
l'herba agita ab la maneta
mitj ab plor
pus véu pondre's son sol bell.

III

Ha passat ja mitja anyada,
lo cassador no ha tornat,

ningú sap lo que s' ha fet,
y la Rosa enamorada
ha jurat
sols ayma' a'l cassadoret.
Y entre tant, mirantse, plora
—foll d' amor lo pobre Pau—
de Roseta la fredor,
y, malehint, diu á tot hora
d' odi blau
que tènematzinat lo cor.
Prou la gent de'l poble tota
que á tots dos sempre ha estimat
don' concells que fan be d' oure';
mes... no 'n vol mica ni gota
ell, emitjat
y, ella 'ls óu com qui sent ploure'.
¡Pobres sers, d' altra sort dignes,
—diu tothom ab trista veu
quan se'n parla en algún lloch!—
Los ha fet l' amor benignes
y, si Deu
no ho arregla, viurán poch.
.....
Y, entretant van passant días,
y la Rosa ja no tèn
lo que 's diu senyal de flor;
y tu Pau, orfe d' alegrías,
trist també
va inclinat pe'l seu dolor.

JOÁN VILA Y GASPAR

MONTEPIOS

Fujir d' estudi, escapar per la tanjent, escórrer lo bulto: tot això fan los senyors de'l *El Progreso Nacional* en lo número 30 d' aquest periódich mensual, defensor de'ls interessos morals y materials de'l *Montepio Nacional* bajo la protección de los patronos de Cataluña S. Jorje y Ntra. Sra. de Montserrat.

Nosaltres, excitats per aquells, preguntábam en lo número 232 si determinats germans y germanas de l' expressat monte HAN COBRAT l' import de las pólissas de sas malalties llejítimas, y en lo número 236 déyam que no havíam obtingut resposta respecte á si 'l montepío de referencia (de'l que n' es President D. Joseph Magriñá y Delegat general y Secretari D. Joan Busquets) ha pagat las pólissas **a'ls malalts** que las han de cobrar.

La resposta de *El Progreso Nacional*: és que *en cuanto la Administración ha pagado las pólizas de doña Filomena Lari, etc., y que potsé altre día parlará segons lo proceder de'l defensor de...*

Esperamos durmiendo, diu.

Despértinse donchs y escoltin:

¿Han cobrat aquells germants? Això és lo que preguntem, això és lo que interessa saber. ¿Sí? Díguinho clar y catalá. ¿No? Donchs si 'l Monte ha pagat, averigüi qui tèn 'ls quartos. *¡Ecco il problema!* Tot lò demès són surtidats de peu de banch, fujir d' estudi, escapar per la tanjent, escórrer lo bulto, com diem a'l principi.

Hem vist un extracte oficial de l' estat de comptes de aqueix *Montepio Nacional*; que comprén desde primer de Janer á 30 de Juny d' aquest any. D' ell resulta que en 30 de Juny hi havia en Caixa, Ptas. 539'08.

En un altre estat de comptes, també oficial que tenim á la vista, apareix que en aquell mateix día, la existencia en Caixa, era de Ptas. 481'83.

¿Cóm s' explica això? ¿En què consisteix aquesta diferencia que 's nota de Ptas. 57'25?

Si 'ls comptes són extrets de'ls llibres, com volem suposar que ho són, ¿tenen pá á l' ull los que van extracarlos?

¿O també estaban durmiendo?

¡Vaya uns misteris!

—Ha estat malalt l' associat de'l *Montepio Catalá* don Enrich Roy que ha hagut de fer lliit á causa de haver tingut mal en un peu.

Lo Sr. Roy ha cobrat ja l' import de la seva pólissa.

—Segons nostras noticias, no tardará molt temps en reunir-se de nou la Comissió de Directors y Presidents de Germandats, per' discutir los distints projectes presentats ab la idea de constituir una ben entesa Unió de Montepios, cosa que convé molt mes de lo que sembla á primera vista.

SECCIÓ DE 'L GRACIÓS

Lo colmo de la exageració:

—Jo—deya un—visch en un pis tan petit, que per entrarhi tinch de fer surtirne á un gòs que me 'l guarda quant no hi sòch.

—Donchs jo —afejía un amich de colmos—estich en un que encara ha és mes, y en proba d' això que quant hi entra 'l sol, jo tinch d' anarmen.

Mataró, 5 d' Agost.

Res de nou puch noticiar; pero per no pérdrer la costum diré que la «Nova Constancia» dissapte, día 3, fèu funció ab lo drama *En el Pilar y en la Cruz*. A'l mèu modo de pensar, los de la Junta que ho van determinar, devían ferho per' que si á algún socio li vè malament pérdrer la nit de'l diumenje ja la hagi vist en dissapte; mès això 'm recorda allò de sèr plat de segona mesa y fins de tercera, com quant una companyia de sarsuela 'l diumenje feya funció en «Euterpe» repetintla dijous en lo Principal y dissapte següent en la «Nova Constancia» la mateixa, no semblant sino que hi haguès rebaixa.

¡No hi ha remey: prenemho per 'mor de Dèu!

Ahí en «Euterpe» va representarse *El Jorobado*. Treballaren bè.—E. R.

Torroella de Montgrt, 5 d' Agost.

Sr. Director: Actualment los aficionats a'l teatro estem aquí d' enhorabona; perque tenim una regular companya, superior de molt á lò que se acostuma en poblacions petites, la qual és dirijida per l' apreciable actor D. Francisco Marcet.

Per ara he vist representar un' obra de Feliu, *Miel de la Alcarria* y una pessa catalana *Cartilaginotalgia*, que han satisfet los desitjos de la concurrencia.

L' éxit pòt calificarse de colossal: va agradar de debò. Veurem *La Dolorès* si anirà tan bè.

De veras ho desitjo.—F. MALL.

La Garriga, 4 d' Agost.

Estant en població de banys, és natural parlar de l' establiment de banys, y mes quant reuneix las circunstancias de'l que tèn aquí 'l Sr. Blancafort.

Es un gran edifici de tres pisos. En la planta baixa, prop de'l jardí tèn un bonich cafè, un rich saló de des-cans ab piano, armonium y rich moblatje. A mes hi ha taulas de tresillo y de lectura, billar, restaurant, etc. etc.

Es molt ventilat tot. Al' entrar al' edifici, á la dreta 's véu lo despaig de'l metje, y baixant dos ó tres grahons, se troba la gran *Sala de banys*, composta de departaments de primera y segona: hi ha banьерas de marmol las de primera, y las de segona de rajola blanca. Aquesta sala està luxosament enrajolada de marmol, é iluminada per medi de quinquès de porcelana.

A l' esquerra s' hi troba lo departament per' *Dutxas*: tèn las parets cubertas de rajoletas blancas, molt finas, y contè tots los instruments necessaris; també tèn á la mateixa planta 'l quarto de planxar. Desde 'l jardí 's véu un gran pati, tot ell arenat, molt ample y llarch, ahont los

banyistas jugan a *bolxas*, a *pilota* y altres jochs per l'estil. Cada pis té una galeria molt espaiosa. Lo primer, a mes de ls timbres elèctrics, té 'l corresponent *Bussó* per la correspondència y també hi ha 'l despaig de'l senyor Blancafort.

A 'l tercer pis s'hi troba un corredor qu' és molt llarg y estret, ab unas cuynetas a propòsit per las personas que volen administrarse ells mateixos la teca.

L' edifici conté 102 habitacions. En los mesos de Maig, Juny, Setembre y Octubre, 'l Sr. Blancafort té pe'l servey de la casa 15 ó 16 noyas jovenetas y en los mesos restants de l' any ne té 8 ó 10. Totas vesteixen cos de color blanquinos ab ratlletas vermelles, devantal blau, la faldilla fosca y sabatas; de manera, que ab lo vestit se distingeixen de las demás de la població.

Aquestas són las notas que vaig pèndrer de'l gran edifici, que mereix sèr recomanat, y de pás dono la mes afectuosa enhorabona a'l Sr. Blancafort pe'l bon tracte que fa a quantas personas se dignan visitar la seva gran «Casa de Banys de La Garriga».—J. GUASCH Y E.

Vilanova y Geltrú 7 d' Agost

La empresa de'l Tívoli va tenir l'acert de contractar per diumenje una companyia d'òpera. Tingué lloch la audició de *Norma*: la tiple Sra. Bassi desempenya ab molt gust la part de *Norma* y ab sa hermosa y delicada veu conquistà estrepitosos aplausos; la Sra. Julià obtingué una ovació per l'ajust y afinació ab que fou executat lo de *Adalgisa*; lo Sr. Bugatto fou aplaudit; lo senyor Merolles tingué ocasions de lluhiment y estigué sempre be; los coros regulars.

Lo dilluns tingué lloch per la companyia de ls senyors Tressols y Miquel, l'estreno de'l drama *Miel de la Alcarria*.

La Sra. Ferrer desempenya 'l paper de *Angelita* ab verdader acert y ab molt sentiment, emocionant de debó a'l públich; lo Sr. Bozzo (*Clemente*) estigué molt segur de son paper, tenia ben estudiadas las escenas y així li valgué molts aplausos; los Srs. Miquel y Tressols (*Mauricio y Santiago*), interpretaren sos papers ab molta seguretat; los Srs. Giménez, Rubio, Doménech y las Sras. Salas, Muntal y Gabarró, 's portaren bastant be.

Per final la comedia catalana *L' amor es cego*. En ella 'ls Srs. Daroqui, Casals, Rubio y las senyoretas Miquel sapigueren entretenir a'l públich ab los xistes que conté la obra.

Després hi hagué castell de focs pe'l Sr. Espinós, surtint la concurrència molt satisfeta.

Baix la direcció de'l mestre Conti, hi ha hagut funcions de sarsueleta en lo teatro de'l Cassino Artesá, havent estat las principals obras *La verbena de la Palomo* y *El duo de La Africana*, en las quals s'han lluhit la Sra. Romero y 'ls Srs. Quero y Peña.—Lo CORRESPONSAL.

Tarrassa, 7 d' Agost.

La companyia catalana que fa temps actúa en lo Retiro d'aqueixa ciutat, diumenje posà en escena la magnífica funció que porta per títol *Lo diner*.

L'Ateneo Tarrassench nombrà una Comisió composta de ls socis Srs. March Caps, Joseph Rius, Claudio Font y Andreu Massagué, porque fessin tots los treballs necessaris per organisar una funció de teatro a'l objecte de demostrar lo sentiment causat per la mort de'l malaguanyat poeta catalá D. Frederich Soler.

Dita funció fóu lluhida y l'acte de la coronació de Pitarra resultà sublime; llegint varias poesias originals d'autors d'aquesta ciutat y de fora.

Hi assistiren las autoritats, directors de periódichs y altres distingits convidats a tan respectuós acte.

La concurrència surtí satisfeta.—Lo CORRESPONSAL.

LA NUEVA LIRA.—Diumenje tenia plè son nou local. Aquet és molt bonich y té un bonich escenari; la platea és quadrada, la il·luminació ben distribuïda.

Ayuntamiento de Madrid

La concurrència éra escullidíssima, y no va escassejar sos aplausos a la Srta. Roig y a 'ls Srs. Mestres, Mallorquí, Ponsa y Barris, principals intérpretes de'l drama *En el seno de la muerte* que 's posà en escena. Los Srs. Mestres y Mallorquí van distingirse. La senyoreta que feya la part de *Juana*,... *no me sirvo* que deya un antich empresari de teatros.

A'l final los executants van sèr cridats cinch vegadas a la escena.

Lo ball de societat, molt animat.

TERTULIA FAMILIAR.—Lo Sr. Benito, com li diuen pe'l vehinat, és incansable. Vinga arreplegar socis y per fer boca, com qui pren l'absenta ha comensat ja las novas reunions en son local de'l carrer de Viladomat.

Diumenje va donarshi ball tarde y vespre, y mentres durin aquestas calors, seguirán los balls.

Los de que parlem van estar bastant animats.

Aviat comensarán las funcions de teatro, probablement ab *Las euras de'l Mas*.

¡Avant y fora!.—P.

—Avuy posem per folletí las 4 últimas planas de la comedia COLLS Y PUNYS.

—Com proba de la predilecció ab que veyem la celebració de las festas que 's preparan a Ripoll, en altre lloch publiquem avuy la magnífica allocució ab que las anuncia 'l Sr. Babe de Vich.

Segons noticias, las festas serán solemnes y molt animadas.

Se diu que la Companyia de'l ferro-carril de'l Nort formarà un tren exprés d'anada y tornada que surtirà de Barcelona a primera hora del matí y tornarà tart de'l vespre mateix de'l dia de la festa.

—Hem sentit dir que 'l galán Sr. Borrás treballarà durant l'ivern en lo teatro Romea y que també formarà part de la companyia la dama D.ª Antonia Joaní.

—Fa temps que no rebem *La Veu de Catalunya*.

Tampoch 'ns visita *L' Aureneta*, y nosaltres no deixem d'anar cada setmana a son niu de la plassa de Medinaceli.

—L'establiment de vins de'l Marqués de Mudela, instalat en la Rambla de Catalunya, 77, ha publicat unas safatas-anuncis, de molt bon gust y novedat, las quals contenen la nota de preus de ls vins de la casa y de ls premis que ha obtingut en las exposicions de Paris, Dublin, Filadelfia y Xicago.

Es l'anunci mes elegant qu'havem vist fins avuy dia.

—Un periódich de Tarrassa 's queixa de que la companyia de'l teatro Romea, que treballa en aquella ciutat, no 's véu molt favorescuda pe'l públich y atorgeix que en cambi hi anirà aviat la companyia de'l Sr. Borrás *con cuatro partiquines a representar esperpentos y dramones* y que 'l públich hi acudirà.

No podem deixar sense protesta semblant apreciació, perquè si la companyia de'l Sr. Bonaplata és bona, tant ó mes ho és la de'l Sr. Borrás, que conta ab bastants artistes a'ls que no faltan talent y altras excelents qualitats.

Respecte a la classe de aficions de ls tarrassenchs què pòt esperar-se de un públich que per honrar a Frederich Soler escull la parodia *Lo cantador*, com ha fet aquell Ateneo?

—Escriuen de Pineda que últimament s'ha representat en aquell teatro 'l drama de Feliu y Codina, titulat *La bolva d'or*, y ab aquet motiu s'elogia a la dama jove Srta. Santana y a'ls aficionats Srs. Pera, Caballé (J. y L.), Riera, Blanch y Fabra.

—Lo *Teatro Popular*, setmanari manresá, ha publicat un número extraordinari, donant per folletí la comedia *Nena, dona y mártir*, original de don Àngel Carbo-nell.

—La Societat humorística «La Seba» anuncia un altre certamen literari-satíric, Dissapte publicarem lo cartell.

—Hem tingut ocasió de tastar los licors Anís, Anisette y Cognacs, fabricats pe'ls Srs. A. Bastard y fills, de Santa Maria (Mallorca), y 'ls recomanem a'l públic de bon gust per sèr sens dupte de'ls millors licors que 's coneixen.

Especialment recomanem l' Anís anomenat de'l Tigre, que per son excelent gust y per sèr elaborat ab materias de primera, 's pòt dir que està á la altura de'ls millors anissos que hi pugui haver, creyent qu' es lo *Non Plus Ultra* de tots ells.

—En la distingida Societat Tertulia Serra, establerta en lo «Círcul La Granada Graciense», tindrà lloch en la tarde de demà una escullida funció catalana en la qual se posarán en escena las bonicas y aplaudidas obretas *Lo somni de la Ignocencia* (sarsuela de don Conrat Colomer), y *Sense títul*, (joguina de don Pere Mallorquí), acabant la festa ab un ball de societat.

—La mencionada Societat «Círcul La Granada Graciense», ha disposat celebrar enguany los días de la Festa Major ab la esplendidez que tè acostumada, havent combinat a'l efecte 'l següent programa: Día 15, nit, la bonica comedia de'l Sr. Ferrer y Codina *Tenorios* y la sempre aplaudida comedia *Tanls caps tant barrets*.

Días 16 y 17, tarde á dos quarts de cinch y nit á las 10, balls de any a'ls quals quedan invitadas totas las societats del plá, aliadas.

Día 18 á las 10 nit, ball de rigurosa Societat.

En los balls de'l 16 y 18 hi pendrà part la reputada orquesta «La Moderna Barcino», y en los de'l 17 la aplaudida orquesta «Los Trullasos de Tarrasa».

—L' aplaudit escriptor don Pere Mallorquí, tè acabada una comedia en un acte denominada *La Faula del burro*, la qual s' estrenará próximament en la distingida Societat *Nueva Lira*.

—Lo jove escultor D. Miquel Masalleras ha posat á la venda uns bustos en barro, de 'ls distingidissims poetas D. Joseph Zorrilla y D. Frederich Soler (Pitarra). Cada un és un bonich treball que mideix 2 pams, d' altura y ha merescut elogis de'ls intel·ligents, sobre tot, perque són de notable parescut.

Aixó y la circumstancia de no sèr cars, farà que molts admiradors de aquells malaguanyats poetas valgan adquirirne.

Estan de venda en la plassa del Beato Oriol, n.º 4.

—Disolta la antiga societat «Unió familiar de Hostafranchs», se n' ha constituït ab los mateixos elements y ab major número de socis un' altra que promet molt en bè de la barriada. Son nom es «Ateneo de Hostafranchs.» Y en ella, á mes de diversions pe'ls s' introduhirá la ensenyansa que siga á la altura de lo que permet la barriada.

A mes de la biblioteca indispensable, 's destinará una part de local á museo, contantse ja ab algunas obras de art d' alguns senyors socis que 'n fan donació.

Diumenje passat, s' efectuá una funció preparatoria á la inauguració de dit Ateneo y dedicada á la memoria de 'l malhaurat dramaturg D. Frederich Soler (Pitarra), posantse en escena son preciós drama *Batalla de Reynas* per la companyia Montserrat, baix la direcció de'l primor actor D. Joan Oliva y secundat molt be per la companyia.

Després 's llegiren poesías alusivas y 's coroná 'l busto de Soler, obra de la casa Soley y Rius, que 'n fan donació á dit Ateneo, y és modelat pe'l distingit escultor de la casa Sr. Llongarrín.

Acabá la funció ab un ball de societat, que podia, y fins direm debia, no haverse celebrat, puig no creyem que la memoria d' un difunt se pugua honrar ballant.

CAVILACIONS

TARJETA

P. ROJAS Y ASDER
OLESA

Combinar ab aquestas lletras lo títul d' un drama catalá.

CAP DE TRONS.

Dissapte anirán las soluciones de'l N.º 238 y las de'l present. A cada hñ de'ls que las envian fins dijous que vè, se 'ls regalará una obra de D. Joseph Maria Pous.

Imp. Pujol y C. - Tallers, 45

CASAS RECOMANADAS

Magatzem de pells de **J. Pous**, Freixuras, 6.

Sastrería de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto, 14.

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de Santa Ana, 23.

Fotografia de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Taller de atrés de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Successors de T. Vidal, Consulat, 15. (Casa fundada en 1812.) Gran magatzem de matalassos.

La Imperial, Conde del Asalto, 25.

Sastre de teatros, Francisco Tey, Sadurní, 14, 1.º

Sastrería de Teatros

DE

FRANCISCO TEY

Se llogan tota classe de trajos per' ópera, sarsuela, vers y disfressas

Sadurní, n.º 14, primer

La Gran Liquidación

LA CASA QUE DA LOS MUEBLES MAS SÓLIDOS Y BARATOS

Un mobiliario non plus ultra

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un somier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas rejilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 — Barcelona

VIUDA Y NUVA

Sarsuela en un acte y en prosa

ORIGINAL DE

J. SERRA BARRIS

MÚSICA DE

C. Ignasi Barris

De venta a'l preu de **2 RALS** en las llibrerías de Puig (Plassa Nova, 5), Viuda Mayol, (Fernando, 23) y Arxiu de'l Sr. Bonnin (Passatge Madoz, 5, 2.º, 1.º)

SANTASUSANA

Santasusana Santasusana

MAQUINAS PER CUSIR
Y PER FER MITJA

APARATOS DE PENDRER DUTXAS

Preus sens competencia

Carrer de 'l Carme, 34.—Barcelona

ARXIU Y COPISTERIA

(VERS Y MÚSICA)

DE

Joseph Bonnin

Puntualitat y esmero en servir

Passatge de Madoz, núm 5, 2.ºn

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums

DE

Juan Ayné

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler.

Guitarras desde 5 pesetas

JUAN BUSQUETS

FABRICANTE DE ANISADOS

Premiado en las Exposiciones de París y Barcelona

Gran surtido de vinos legítimos

DE JEREZ Y MÁLAGA

Despacho: BAJA S. PEDRO, 28

Arxiu y copisteria

DE

FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

A CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un somier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa noche con mármol, una mesa comedor, seis sillas comedor, un elegante espejo y perchas

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de Lavabo Viena mármol á 24 y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde del Asalto, 25

GRAN TALLER DE SASTRERÍA

La Moda Elegante

7, Plaza Santa Ana, 7

INMENSO Y VARIADO SURTIDO

en géneros de alta novedad para la presente temporada

Trajes á medida desde 4 á 25 duros

Corte y confección inmejorables

Ayuntamiento de Madrid